

О. А. Пономарьова

кандидат філологічних наук

Уманський державний педагогічний університет

імені Павла Тичини

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ПЕРЕКЛАДАЧА НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Професія перекладача нерозривно пов'язана з розвитком технологій, адже з появою нових винаходів з'являється й безліч термінів на їх позначення. Технічний переклад відрізняється від будь-якого іншого виду перекладу наявністю насамперед термінології, хоча термінологічні позначення складають лише 5–10 відсотків тексту [2, с. 151].

Мова, окрім свого безпосереднього призначення – слугувати засобом комунікації і вираження думок, є знаряддям постійного активного пізнання світу людиною і перетворення досвіду в знання. В основі цього процесу – номінація діяльності людей, яка являє собою цілісну, системно-змістову інтерпретацію, створення особливого інформаційно-мовного бачення світу. Специфіка термінологічної номінації полягає у створенні найменувань особливого роду – термінів, які є одними з найважливіших елементів орієнтації людини в оточуючій дійсності.

Кожен перекладач повинен бути не лише фахівцем-філологом, а й спеціалістом тієї галузі науки, техніки чи народного господарства, у якій він постійно працює. Для перекладача надзвичайно важливо вміти правильно перекладати термінологію, адже термінологічна лексика дозволяє чітко й економно викласти зміст певного предмета і забезпечує правильне розуміння сутності проблеми чи явища. У науково-технічній літературі терміни мають головне семантичне навантаження у порівнянні з іншими загальнолітературними словами. Тому до термінів висувається вимога – бути однозначними. Дотриматися точного перекладу термінів в різних мовах складно, часто це під

силу тільки фахівцям вузьких спеціальностей. Отже, перекладачу слід завжди консультиватися зі спеціалістами тієї галузі науки або техніки, якої стосується певний текст мови оригіналу та його переклад.

Перекладач науково-технічної літератури повинен оволодіти вміннями, необхідними для таких видів роботи: 1) аналітико-синтетична переробка твору мовою оригіналу (складання анотації, реферативний переклад (поширений та скорочений), переклад заголовків статей); 2) усний переклад: переклад науково-технічної літератури («з листа» без занотування або із занотуванням), послідовний переклад (на переговорах та у складі комісій, на конференціях та виставках), синхронний переклад усного мовлення («з листа», читання тексту, перекладеного задалегідь, переклад на слух); 3) письмовий переклад: усного мовлення (магнітофонного запису, під диктовку), науково-технічної літератури (повний, скорочений, вибіркового, чорнового, робочий, видавничий) [1, с. 45].

Крім того, перекладач повинен вільно орієнтуватися в особливостях національно-культурної поведінки представників різних країн сучасного світу, знати закони, традиційні свята і обряди, вбрання, етикетні норми, значення загальноприйнятих і загальноновживаних жестів, міміки тощо.

Отже, базова підготовка перекладача передбачає вивчення філологічних, перекладацьких, лінгвокраїнознавчих та інших профільних і суміжних курсів, які складають інфраструктуру перекладу. Працюючи над перекладом, необхідно досконало і старанно виконувати лінгвістичний аналіз тексту, звертаючись до словників, перекладознавчий аналіз оригіналу, ретельно вичитувати одержаний твір, щоб не залишати в тексті мовою перекладу незрозумілих уривків чи фраз.

Література

1. Терехова С. І. Вступ до перекладознавства. (Сучасні проблеми і теорії. Діяльність перекладача. Основи техніки перекладу). Навч. Посібник. (Вид. 2-ге, доповнене і перероблене) / С. І. Терехова. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2002. – 163 с.
2. Newmark P. A textbook of translation / Peter Newmark. – New York, London: Prentice Hall, 1988. – 292 p.